

НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ,
ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРІ РИНКІВ
ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

02.04.2019

м. Київ

№ 515

Про затвердження Методичних
рекомендацій щодо підготовки плану
відновлення фінансової стабільності кредитних
спілок

Відповідно до пункту 13 Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, затвердженого Указом Президента України від 23 листопада 2011 року № 1070, та з метою допомоги кредитним спілкам під час здійснення підготовки плану відновлення фінансової стабільності кредитних спілок Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, **постановила:**

1. Затвердити Методичні рекомендації щодо підготовки плану відновлення фінансової стабільності кредитних спілок.

2. Управлінню забезпечення діяльності Голови та членів Комісії забезпечити оприлюднення цього розпорядження на офіційному веб - сайті Нацкомфінпослуг.

3. Контроль за виконанням цього розпорядження покласти на члена Нацкомфінпослуг Максимчук О.В.

Голова Комісії

І. Пашко

Згідно з чинним законодавством
відповідно до колегіального рішення Комісії

Протокол № 29 засідання
Комісії від 02.04.2019

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг

02.04.2019 № 515

**Методичні рекомендації
щодо підготовки плану відновлення фінансової стабільності
кредитних спілок**

1. Загальні положення

1.1. Методичні рекомендації щодо підготовки плану відновлення фінансової стабільності кредитних спілок (далі — Методичні рекомендації) розроблено відповідно до Закону України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг”, Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, затвердженого Указом Президента України від 23 листопада 2011 року № 1070, Положення про застосування Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, заходів впливу за порушення законодавства про фінансові послуги, затвердженого розпорядженням Нацкомфінпослуг від 20 листопада 2012 року № 2319, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 18 грудня 2012 року за № 2112/22424 та з метою підготовки плану відновлення фінансової стабільності кредитних спілок (далі — План), кредитними спілками регулятивний капітал яких зменшився нижче рівня, встановленого нормативно-правовими актами Нацкомфінпослуг, для відновлення їх фінансової стабільності.

1.2. Метою підготовки Плану є створення оптимальної стратегії кредитної спілки щодо відновлення її фінансової стабільності у прийнятний термін з мінімальними ризиками для інтересів членів кредитної спілки.

1.3. Для тих кредитних спілок, фактичний регуляторний капітал яких нижче 7 відсотків від балансової вартості активів, рекомендується розробляти План відновлення фінансової стабільності.

2. Повноваження при затвердженні плану відновлення фінансової стабільності кредитних спілок

2.1. Необхідність підготовки Плану може ініціювати правління кредитної спілки, ревізійна комісія, спостережна рада кредитної спілки, тощо. При розробці Плану рекомендується залучити представників всіх органів управління кредитної спілки, внутрішніх, а також зовнішніх експертів (зокрема, голову правління, головного бухгалтера, представників від кредитного комітету, ревізійної комісії, спостережної ради, представників асоціації, членом якої є кредитна спілка), а також інших осіб, які зможуть надати допомогу кредитній спілці у випадку реалізації подій по несприятливих обставинах, включаючи найбільш критичні.

2.2. В статуті кредитної спілки бажано передбачити повноваження органу управління кредитної спілки, який у разі необхідності буде схвалювати План, а також обставини, за яких такий План розробляється та строк на його розробку та затвердження.

2.3. Рекомендовано наділити такими повноваженнями спостережну раду кредитної спілки, оскільки спостережна рада представляє інтереси членів кредитної спілки між загальними зборами.

2.4. У ситуаціях, коли розмір регулятивного капіталу зменшується до 4 (чотирьох) відсотків від балансової вартості активів і нижче, бажано, щоб спостережна рада розглянула альтернативні шляхи виходу із складного фінансового стану, зокрема винесла на загальні збори питання щодо можливого приєднання (злиття) до іншої кредитної спілки або добровільного припинення діяльності (ліквідації) кредитної спілки з метою мінімізації ризиків втрати членами кредитної спілки своїх заощаджень.

2.5. Зазвичай План готується правлінням кредитної спілки після чого виноситься на затвердження органу, який має такі повноваження відповідно до статуту.

2.6. Перед схваленням Плану уповноваженому органу рекомендується оцінити реалістичність припущень зроблених в ньому, а також ймовірність його успішного виконання, за необхідності вимагати від правління кредитної спілки розробити кілька шляхів виходу із складного фінансового стану, зокрема винести на загальні збори питання щодо можливого приєднання (злиття) до іншої кредитної спілки, добровільного припинення діяльності (ліквідації) кредитної спілки або інші пропозиції з метою мінімізації ризиків втрати членами кредитної спілки своїх заощаджень.

Якщо План потребує доопрацювання, правління кредитної спілки виправляє допущені недоліки або переглядає ризики, які описуються в Плані, після чого повторно виносить План для схвалення органу, який має відповідні повноваження, який розглядає та за доцільності – схвалює План.

2.7. Після схвалення кредитною спілкою Плану його рекомендується надіслати до Нацкомфінпослуг з проханням затвердити його в порядку визначеному Положенням про застосування Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг, заходів впливу за порушення законодавства про фінансові послуги, затвердженим Розпорядженням Нацкомфінпослуг №2319 від 20.11.2012.

3. Рекомендації до змісту плану відновлення фінансової стабільності кредитних спілок

3.1. Кредитній спілці рекомендується приступати до підготовки Плану одразу як тільки правлінням кредитної спілки встановило факт, що регулятивний капітал кредитної спілки становить 4-7 відсотків.

3.2. В умовах швидких та частих змін ринкових факторів не рекомендується розробляти План на строк більший ніж один рік.

3.3. Рекомендується підготувати План таким чином, щоб після досягнення необхідного розміру регулятивного капіталу кредитна спілка змогла залишатись достатньо капіталізованою протягом щонайменше чотирьох наступних кварталів поспіль.

3.4. При підготовці Плану кредитній спілці рекомендується дотримуватись наступних принципів:

конкретність та вимірюваність (мета складання; значення нормативу достатності регулятивного капіталу, якого планує досягти кредитна спілка; які при цьому встановлюються вимоги та обмеження до кредитної спілки)

реалістичність виконання;

доцільність запровадження порівняно з іншими заходами;

обмеженість у часі (наявність кінцевого строку допомагає сфокусувати зусилля на досягненні мети у визначений строк чи раніше, наявність обґрунтування необхідного часу, порівняння сценаріїв із різними строками досягнення (6 місяців, 12 місяців, 18 місяців, 24 місяці).

3.5. При підготовці Плану рекомендується включити до змісту Плану наступні пункти:

1) детальний аналіз причин порушення кредитною спілкою нормативу достатності регулятивного капіталу.

Основними причинами невиконання нормативу достатності регулятивного капіталу можуть бути:

збитки від операційної діяльності кредитної спілки;

зростання резерву забезпечення покриття втрат від неповернених позичок через зростання суми прострочених кредитів та, відповідно, знецінення кредитного портфелю;

низький обсяг видачі кредитів або інших продуктивних активів;

високий рівень депозитних ставок;

негативна оцінка кредитоспроможності позичальника перед видачою кредиту;

швидке зростання активів;

виплата доходів на паї за ставками, що суттєво перевищують депозитні ставки.

2) строки виконання Плану;

3) графік відновлення нормативу достатності регулятивного капіталу поквартально;

4) пояснювальну записку з детальним описом стратегії (дій) по відновленню фінансової стабільності кредитної спілки. Вибір стратегії та способів її виконання залежить від причин, які були встановлені як причини погіршення нормативу достатності регулятивного капіталу.

Обрана стратегія може включати:

збільшення прибутків;

зменшення витрат;

збільшення продуктивних активів;

збільшення розміру вступних та обов'язкових внесків;

перегляд внутрішньої кредитної політики на менш ризикову;

зменшення/обмеження частки кредитного портфелю з високим кредитним ризиком;

посилення моніторингу за виданими кредитами, запровадження раннього реагування на несплату/несвоєчасну сплату за кредитом починаючи щонайменше з 7-го дня прострочення;

зменшення/обмеження темпів зростання активів;

зменшення/перегляд розміру плати (процентів) на паї та на внески (вклади) на депозитні рахунки;

збільшення додаткового капіталу, який включається до розрахунку регулятивного капіталу;

злиття з іншою кредитною спілкою;

опис переліку послуг, які буде надавати кредитна спілка під час виконання Плану;

інші дії за рішенням кредитної спілки;

5) проекти фінансової звітності та звітних даних кредитної спілки на кінець кожного звітного кварталу в межах Плану;

6) графік відрахування коштів до резервного капіталу щоквартально в межах строків виконання Плану;

7) критичні точки виконання Плану (якщо прогнози кредитної спілки не збудуться, що тоді робитиме кредитна спілка) та стратегія реагування на негативні ситуації (кредитна спілка буде робити злиття, якщо...);

8) підтвердження того, що План схвалено органом управління кредитної спілки, який має відповідні повноваження;

9) наявність (відсутність) намірів кредитної спілки залучити до моніторингу виконання Плану Нацкомфінпослуг шляхом подання письмової заяви кредитної спілки до Нацкомфінпослуг про здійснення заходу державного нагляду (контролю) в період виконання Плану за її бажанням;

10) інші положення, що не суперечать законодавству.

3.6. Для успішного виконання Плану кредитній спілці рекомендується забезпечити його супровід кваліфікованим та досвідченим бухгалтером, а також забезпечити постійний моніторинг процесу виконання Плану зі сторони керівництва кредитної спілки та у разі необхідності під час виконання Плану за наявності об'єктивних підстав вносити до нього зміни.

4. Можливі помилки при підготовці плану відновлення фінансової стабільності кредитних спілок

4.1. Для впевненості в тому, що План розроблений якісно, перед його схваленням кредитній спілці рекомендується перевірити План за наступними параметрами:

4.1.1. План завершений / не завершений.

План не завершений якщо:

План не передбачає квартального графіку дій / плану дій для збільшення нормативу достатності регулятивного капіталу;

План не містить прогнозів дотримання нормативу достатності регулятивного капіталу протягом 4 кварталів поспіль після кінцевого строку виконання Плану;

в прогнозованих фінансових звітах не передбачається все або щось із переліченого: баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів, додаткові припущення;

прогнозована фінансова звітність не містить достатньої інформації або не пов'язується між собою або з припущеннями;

План не передбачає прогнозованого квартального відрахування частини доходу до резервного капіталу або складений на недостатній період часу.

4.1.2. припущення зазначені в Плані щодо прогнозів фінансової звітності, є реалістичними/ нереалістичними;

4.1.3. прогнози фінансової звітності в Плані є актуальні / застарілі;

4.1.4. графік відновлення нормативу достатності регулятивного капіталу збігається/ не збігається з припущеннями у фінансовій звітності;

4.1.5. План передбачає/ не передбачає критичні точки його виконання (у разі якщо прогнози кредитної спілки не збудуться, які дії кредитної спілки);

4.1.6. План включає/ не включає стратегію реагування на негативні ситуації (випадки, коли кредитна спілка буде робити злиття).

5. Рекомендації щодо попередження ситуацій зниження нормативу достатності регулятивного капіталу

5.1. Для попередження ситуацій із зниження нормативу достатності регулятивного капіталу кредитної спілки рекомендується втілювати стратегічне планування своєї діяльності.

5.2. Стратегічне планування передбачає системний процес розробки довгострокового бачення кредитної спілки. Рекомендується, щоб стратегічне планування кредитної спілки охоплювало всі сфери діяльності кредитної спілки та встановлювало широкі цілі, які дозволяють керівництву кредитної спілки приймати обґрунтовані рішення. А також включало ідентифікацію ризиків та загроз для кредитної спілки та передбачало методи їх вирішення.

5.3. У рамках процесу стратегічного планування кредитним спілкам рекомендується розробляти бізнес-план на найближчий рік або два роки. Кредитній спілці рекомендується надавати бізнес-план на розгляд та затвердження спостережній раді кредитної спілки, включаючи бюджет, у контексті його відповідності стратегічному плануванню кредитної спілки. Під час розробки бізнес-плану для кредитної спілки рекомендується враховувати особливості її діяльності.

5.4. Кредитній спілці рекомендується обов'язково включити до стратегічного планування кредитної спілки розділ про розвиток інформаційних систем та технологій, які використовуються в кредитній спілці.

5.5. Кредитній спілці рекомендується здійснювати постійний внутрішній контроль за виконанням затвердженого бізнес-плану та виконанням бюджету в порівнянні з фактичними економічними показниками, оскільки внутрішній контроль відіграє вирішальну роль у контролі ризиків кредитної спілки.

5.6. За результатом стратегічного планування кредитній спілці рекомендується привести у відповідність до прийнятої стратегії:

внутрішні політики та процедури, що повинні охоплювати кожен з областей діяльності кредитної спілки, які оформляються письмово та затверджуються спостережною радою або іншим органом відповідно до статуту кредитної спілки;

продукти та послуги, що будуть пропонуватись кредитною спілкою під час виконання бізнес-плану.

Директор департаменту державного
регулювання та методології нагляду
на ринках фінансових послуг

Н. Лех